

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning av
Ljungfälle grundskola A-H belägen i
Växjö kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Ljungfälle grundskola A-H avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fem områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier hos Ljungfälle grundskola A-H uppfylls i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver involvera en studie- och yrkesvägledare i planeringen av arbetet med att ge eleverna förutsättningar till aktivt deltagande i samhällslivet

Bedömning och betyg

Skolan bedriver i flera delar ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge ytterligare förutsättningar för samverkan kring bedömningsfrågor för att säkerställa likvärdighet och utveckla lärarnas bedömarkompetens

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver se till att det finns en långsiktighet och systematik i att ge goda förutsättningar för undervisningens planering och genomförande utifrån ett ökat mottagande av elever

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2023-05-19 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 2) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:6204) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

Utbildningens utformning och syfte: 1 kap. 4, 5, 9–10 §§ skollagen (2010:800). Rektors pedagogiska ansvar och ansvar för inre organisation och för personalen: 2 kap. 9–10 och 34 §§ skollagen.

Systematiskt kvalitetsarbete enhetsnivå: 4 kap. 4–7 §§ skollagen.

Rektorns ansvar för att tillhandahålla flexibel, tidsenlig och tillgänglig utbildning: 11 kap. 2-3, 5, 8, 13 § skollagen.

Läroplan för grundskolan (Lgrs22), (tillämplig från och med 1 juli 2022), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande: Granskningen visar att rektorn har god kännedom om verksamheten genom att löpande och systematiskt följa upp skolans resultat och undervisningens genomförande och utifrån detta genomföra nödvändiga förbättringsåtgärder. Vidare visar granskningen att rektorn möjliggör för en tillgänglig lärmiljö, att det utifrån organisationen ges goda möjligheter till flexibilitet för elever att studera en kombination av ämnen, ämnesområden och grundskolans ämnen samt att personalen får stöd och kompetensutveckling.

Rektorn följer upp, analyserar och genomför förbättringsåtgärder

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar undervisningens kvalitet och om syftet med utbildningen uppfylls. Rektorn skapar sig en god bild av elevernas progression genom att via EHD¹ ta del av klasslagens veckouppföljningar där enskilda elevers utveckling kartläggs och analyseras. Genom nära samarbete och täta dialoger med resursteamet och klasslagen skaffar sig rektorn en bred bild av undervisningens genomförande. I intervju beskriver rektorn hur EHD ger en indikation utifrån såväl social nivå som elevers kunskapsnivå samt hur resursteamet, bestående av en specialpedagog och en speciallärare, arbetar verksamhetsnära inne i klassrummen. Vidare följer rektorn upp skolans resultat vid resultatdialoger vilka genomförs vid varje terminsslut samt trygghetsresultat efter trygghetsvandringar, trygghetsenkäten samt elevråd. Utifrån en uppföljning av kunskapsresultat,

¹ EHD är elevhälsodialoger som förs mellan klasslärare, resursteam och skolläddning där fokus ligger på klassens utveckling och enskilda elevers behov av stöd.

trygghetsresultat samt genom att följa upp lärarteamens ämnesövergripande teamarbeten gör rektorn en analys av hur väl syftet med utbildningen uppfylls. Rektorn beskriver hur hen identifierat att klasslagens dokumentation och analys inför resultatdialogerna inte varit samstämmiga och i syfte att höja kvaliteten på analysen förändrade rektorn arbetsprocessen. Klasslagen får nu inför resultatdialogerna ta del av varandras rapporter och ge feedback på dessa inom respektive lärarteam. Rektorn har utformat en ledningsgrupp där representanter från samtliga lärarteam på skolan ingår och som arbetar systematiskt med analys utifrån upprättat årshjul.

Vidare visar granskningen att rektorn utifrån regelbunden och systematisk uppföljning, analys och bedömning genomför nödvändiga förbättringsåtgärder för att bäst möta de behov som finns på skolan. Av inskickad dokumentation samt intervju med lärare och rektorn framgår att skolan har ett flertal effektiva mötesformer i olika konstellationer med tydliga syften och uppdrag, vilka revideras inför varje läsår utifrån verksamhetens behov. För att ytterligare utveckla undervisningens kvalitet samt syftet med utbildningen har rektorn inlett ett utvecklingsarbete indelat i fyra moduler utifrån beslutat fokusområde *Undervisningskvaliteter som leder till delaktighet i det egna lärandet*, med fokus på hur undervisningen ska förbättras och kunna bidra till elevers delaktighet. Utifrån en bedömning av lektionsobservationer, antalet kränkningar och åtgärdsprogram ansåg rektorn att undervisningens kvalitet behövde höjas. Rektorn upplevde att skolan inte tog tillvara på elevernas röster och åsikter i önskvärd utsträckning vilket påverkade elevernas möjligheter till delaktighet och förberedelse inför aktiva livsval. Analysen från rektorns och kollegiets sida var att bristen på delaktighet grundade sig i otillräckliga färdigheter och att eleverna behöver tränas i detta. Skolan valde därför att initialt ha kommunikation i fokus för att öka elevernas delaktighet i sitt eget lärande. Inom ramen för utvecklingsarbetet finns bland annat gemensamma föreläsningar samt en pågående process med lektionsobservationer lärare emellan baserat på utvecklingsområden som lärare själva har valt ut utifrån en självskattningsmodell. Skolan har under föregående läsår infört gemensamma lektionsstrukturer, inom modulområdet *Tydlighet i mål, innehåll och struktur*, i syfte att öka förutsägbarheten och tryggheten för eleverna under hela skoldagen. Dessa åtgärder är en fortsättning av den analys som rektorn gjort. Rektorn har utifrån identifierade behov på skolenheten även satt in åtgärder för att skapa en organisation utifrån förändrade förutsättningar på skolan. Exempelvis beskriver rektorn och personalen i intervjuer en vardag med löpande inflöde av elever och har utifrån detta skapat en organisation med en gemensam struktur där bland annat nyanställda lärare arbetar med mer erfarna elevassistenter samt att elevassistenter med specifika språkkunskaper arbetar med nyanlända elever.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på att skapa en god lärmiljö

Granskningen visar att rektorn möjliggör i hög grad för en tillgänglig lärmiljö där eleverna ges goda möjligheter till flexibilitet för att studera en kombination av ämnen, ämnesområden samt grundskolans ämnen. Av inskickad dokumentation, in-

tervjuer och lektionsobservationer framgår att undervisningen präglas av olika former av stödstrukturer som möjliggör flexibilitet och individanpassning under hela skoldagen. Rektorn arbetar systematiskt för en tillgänglig fysisk, pedagogisk och social lärmiljö genom att se till att skolans lokaler är ändamålsenliga med gott om utrymme och att det finns tillgängliga anpassade lärverktyg såsom digital teknik, tidshjälpmedel, olika former av visuellt stöd och metoder för kommunikation till stöd för eleverna i undervisningen. I god tid inför nästa läsår startar skolan en process för att skapa gruppindelningar där såväl elevers kunskapsutveckling som sociala färdigheter vägs in. Elevhälsans representanter beskriver i intervju även hur skolan har utformat ett dokument utifrån läroplanen innehållande en matris kopplat till syfte, centralt innehåll samt betygskriterier för grundskolan respektive grundsärskolans ämnen och ämnesområden. Lärarna får genom detta dokument en överblick över likheter och skillnader i de olika kurs- och läroplanerna för att enklare kunna anpassa sin undervisning till elevernas olika förmågor.

Vidare visar granskningen att personalen får ändamålsenligt och behovsanpassat stöd och kompetensutveckling samt att lärare ges möjlighet att utbilda sig till speciallärare med inriktning utvecklingsstörning. Lärare och representanter för elevhälsan berättar i intervju att samtliga nyanställda får introduktionsutbildning för att kunna möta elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar utifrån skolformen. Rektorn har god kännedom om personalens behov av kompetensutveckling och stöd. Samtlig personal får fortbildning i Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation (TAKK) samt vid behov handledning av såväl skolans resursteam som det centrala resursteamet. I dagsläget är det ingen lärare som studerar till speciallärare med inriktning utvecklingsstörning, men granskningen visar att rektorn arbetar aktivt för att huvudmannen ska se över förutsättningarna för medarbetarna att kunna arbeta i kombination med studier.

Undervisning

Författningsstöd

Utbildningens syfte: 1 kap. 4 § skollagen.

Elevers utveckling mot målen: 3 kap. 2 § skollagen.

Grundsärskolans utformning och syfte: 11 kap. 2, 6 och 11 §§ skollagen. *Strukturerad undervisning:* 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

Läroplan för grundskolan (Lgrs22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar och 3. Kursplaner.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande: Lärarna utformar undervisningen på ett sätt som omfattas av en god variation av arbetssätt utifrån elevers individuella behov och förutsättningar. Vidare ger lärare och elevassistenter ett aktivt och ändamålsenligt stöd till eleverna, som även innefattar användning av individanpassade hjälpmedel, samt utmanar eleverna i sin progression. Undervisningen är även stimulerande och utgår från en tydlig struktur vilket skapar trygghet och igenkänning hos eleverna. I undervisningen ges eleverna möjlighet att arbeta individuellt samtidigt som det sociala sammanhanget mellan eleverna tas tillvara utifrån elevernas behov och förutsättningar.

Undervisningen är varierad och stimulerande, och eleverna ges ett aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen är varierad och eleverna stimuleras utifrån deras individuella behov. Undervisningen präglas av en god variation av olika typer av uppgifter och aktiviteter som skapar en balans mellan teoretiska och praktiska inslag. Lärarna anpassar uppgifter och aktiviteter utifrån elevernas förutsättningar för att gynna elevernas progression och nyfikenhet att lära sig mer. Rektorn berättar i intervju hur skolan i undervisningen försöker stimulera fler sinnen för att ge bättre lärandekvalitet. Hen beskriver ämnesövergripande uppgifter där lärarna kunde se elevernas engagemang i arbetet med hypotes och experiment och där eleverna fick resonera och hjälpa varandra i praktiska uppgifter för att komma fram till en slutprodukt. I intervjuer med lärare framkommer att de varierar undervisningen utifrån hur elevernas hela skoldag ser ut och inte enbart utifrån varje enskild lektion. Samtliga observerade lektioner innehåller varierande arbetssätt där eleverna får uppgifter som är anpassade utifrån elevernas individuella förutsättningar och behov. Vid ett flertal av lektionerna som observerades vid skolbesöket delas lektionen upp i flera olika moment. Exempelvis på en lektion där läraren visar en film och pausar ett par gånger för att klassen gemensamt ska diskutera och reflektera över innehållet i filmen och därefter görs olika praktiska experiment för att förstärka och konkretisera innehållet i filmen. Arbetet varvas med pulshöjande pass som sedan följs upp av högläsning med bildstöd och gemensam reflektion över innehållet i slutet av kapitlet. Ytterligare exempel på variation och balans är under idrott och hälsa samt motorik där eleverna har gemensam uppvärmningsdans samtidigt som det finns fyra olika svårighetsgrader på dansen. Vid enskilt arbete har samtliga elever individuellt utformade uppgifter, men även vid gemensamma moment anpassas undervisningen för att hamna på en lämplig nivå för enskild elev.

Vidare visar granskningen att skolans personal ger ett aktivt och ändamålsenligt lärarstöd till eleverna. Undervisningen utmanar eleverna i sin progression och det finns ett medvetet arbete i personalgruppen gällande olika former av individanpassade hjälpmedel. I intervju med lärare och representanter för elevhälsan samt vid observationer framkommer att eleverna ges aktivt lärarstöd i så väl undervisning som andra lärsituationer under skoldagen. Exempelvis går lärare och elevassistent runt i klassen och ger förtydligande beskrivningar eller ställer utmanande frågor till enskilda elever. Ytterligare exempel vid en lektion som sker utomhus är då eleverna genom bildstöd får möjlighet att förstå vad de ska arbeta med. Vidare framkommer i intervju med representanter för elevhälsan att personalgruppen på klass-

lagstiden samt vid eventuell handledning återkommande har diskussioner kring aktivt lärarstöd i syfte att utveckla elevernas förmågor. På samtliga lektioner används olika former av hjälpmedel såsom tecken som stöd, tidshjälpmedel och kommunikationskort för att göra uppgifterna begripliga och hanterbara samt stärka elevernas motivation.

Undervisningen är strukturerad och möjliggör för såväl individanpassning som samarbete

Granskningen visar att undervisningen är välstrukturerad och att eleverna är förtrogna med strukturen som används, vilket bidrar till att skapa trygghet och förutsägbarhet. I samtliga klassrum finns en struktur där dagens schema är uppskrivet med bildstöd och foton på den personal som undervisar. Eleverna har även personliga scheman vid sina respektive arbetsplatser och dagens datum samt veckodag finns uppsatt på väggen i samtliga klassrum. Vid flertalet av de observerade lektionerna vet eleverna hur skoldagen eller lektionen är uppbyggd och samtliga lärare använder sig av samma lektionsstruktur samt samma bildsymboler för olika moment, vilket även framkommer i intervju med lärare. Ett exempel är att eleverna har individuella schemabilder som är fästa på kardborrband. Eleverna vet i vilken ordning olika moment ska göras och vet också när ett moment är klart. Det visar eleven genom att ta en bild från kardborrbandet och genomföra en skoluppgift, med eller utan vuxenstöd. Efter genomförd uppgift lägger eleven tagen schemabild i en mugg och därefter tar hen nästa individuella schemabild.

Vidare visar granskningen att undervisningen möjliggör såväl individanpassningar som att eleverna får möjligheter att samarbeta och lära tillsammans samt att undervisningens syfte i huvudsak är tydligt för eleverna. Vid ett flertal av de observerade lektionerna tränas eleverna i turtagning i form av olika typer av lekar där varje elev får vänta på sin tur. Då någon elev inte tycker om alla moment i någon lek erbjuder personalen anpassningar i leken för den enskilda eleven. En övervägande del av lektionerna innehåller såväl enskilda lärsituationer som gemensamma och eleverna bekräftar i intervju att de får jobba både enskilt och tillsammans med klasskamrater. I intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framgår att skolan har ett pågående arbete med att utveckla tydligheten med undervisningens mål och syfte för eleverna där undervisningens mål och syfte framgår i alla lärarens lektionsplaneringar samt konkretiseras med bildkort man använder inom ramen för den gemensamma lektionsstrukturen.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Författningsstöd

Utbildningens utformning och syfte samt hänsyn till barnets bästa: 1 kap. 4–5 och 10 §§ skollagen.

Elevers utveckling mot målen: 3 kap. 2 § skollagen.

Trygghet och målinriktat arbete mot kränkande behandling: 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–8 §§ skollagen.

Grundsärskolans syfte: 11 kap. 2 § skollagen.

Läroplan för grundskolan (Lgrs22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande: Granskningen visar att skolan ger eleverna möjlighet att samspela med andra personer även utanför den egna undervisningsgruppen. Arbetet bygger på kartläggning och analys av tryggheten på skolan och utifrån denna analys genomför skolan åtgärder för att främja tryggheten. Vidare visar granskningen att det på skolan genomförs ett planerat arbete för att ge elever förutsättningar att aktivt delta i samhällslivet genom att ge eleverna erfarenheter av närsamhällets arbets-, förenings- och kulturliv, men att detta sker utan stöd från person med studie- och yrkesvägledande kompetens.

Skolan bedriver ett aktivt arbete med att skapa trygghet utanför den egna undervisningsgruppen

Granskningen visar att det pågår ett främjande och förebyggande arbete med att skapa trygghet på skolan där social gemenskap utanför den egna undervisningsgruppen ingår. I inkommen dokumentation samt i intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framkommer att skolan genomför kartläggningar av tryggheten genom exempelvis enkät, trygghetsvandring samt i dialog med elevrådet. Vidare analyseras resultaten och dessa ligger till grund för främjande och förebyggande insatser. Exempelvis har skolan organiserat om miljön i matsalen då flera elever på elevrådet uttryckt att de upplever matsalsmiljön som otrygg. Ytterligare en insats som genomförts inom ramen för trygghetsarbetet är en filmad föreläsning för de taxichaufförer som ansvarar för skolskjuts i syfte att öka förståelsen för målgruppen. Av skolans årshjul samt flera intervjuer framgår att skolan bland annat genomför höstvandring och Ljungfälle vårdag tillsammans med grundskolan, firar kanelbullens dag, anordnar halloween- och påskdisco, uppmärksammar Alla-hjär-

tans-dag samt att man tillsammans med omsorgsförvaltningen har en dag på Annevik.² På rasterna finns även organiserade rastaktiviteter där grundsärskolans elever kan delta tillsammans med grundskolans elever och lärarna berättar att grundskolan på fredagar har tipsrunda som grundsärskolans elever kan delta i. Skolan är lokalintegrerad på en grundskola och det har förekommit enstaka konflikter på skolgården mellan elever från grundskolan och elever från grundsärskolan. Det har lett till att lärare från grundsärskolan planerar en informationsinsats om funktionsvariationer och intellektuell funktionsnedsättning för elever i grundskolan i syfte att främja förståelse för olikheter och förebygga eventuella konflikter i framtiden. I intervju med elevassistenter, lärare och representanter för elevhälsan framkommer att skolan arbetar aktivt med sociala berättelser och ritprat för att träna eleverna i socialt samspel. Elevassistenterna beskriver hur de har ett planerat arbete kring att utveckla det sociala samspelet i form av olika övningar kring känslor. Vidare planerar skolan varje termin ett tema stadievis som samtliga elever arbetar med och höstens jag-tema ska genomföras i samarbete med Funkibator.³ Elevassistenterna berättar att vissa moment i höstens tema kommer att genomföras i undervisningsgrupper som består av elever från olika klasser. De ger även exempel på klasser som varje vecka har undervisning utomhus tillsammans.

Det genomförs ett planerat arbete där elever ges möjligheter till aktivt deltagande i samhällslivet, men det saknas en studie- och yrkesvägledande kompetens

Granskningen visar att personalen arbetar för att motverka att föreställningar om kvinnligt och manligt begränsar eleverna i deras livsval. Eleverna berättar exempelvis att de besökt brandstationen och tillägger att både pojkar och flickor kan bli brandmän. Lärare berättar att arbetet med föreställningar om kön och normer finns med i alla ämnen i skolans årshjul och dessa områden ligger löpande, till exempel inom området demokrati och normer, utifrån årskurs. Ansvariga i likabehandlingsgruppen ger kontinuerligt uppgifter som elevgrupperna ska arbeta med, till exempel klasspussel utifrån DATE-materialet (Ett lärmaterial som finns att tillgå hos Specialpedagogiska Skolmyndigheten, SPSM) som handlar om olikheter. Som ytterligare del i arbetet kring kön och normer tar skolbibliotekarien fram material som till exempel "stopp min kropp" och samtalar med eleverna om vad som är okej eller inte, för att stärka elevernas integritet.

Granskningen visar vidare att det på skolan genomförs ett planerat arbete för att ge elever förutsättningar att aktivt delta i samhällslivet, men det saknas en studie- och yrkesvägledare i arbetet som kan tillföra viktiga aspekter även för de lägre årskurserna. Genom ett planerat arbete utifrån skolans årshjul ges eleverna erfarenheter av närsamhällets arbets-, förenings- och kulturliv. I samtliga intervjuer framkommer att skolan inom ramen av sina temaarbeten bjudit in olika samhällsfunktioner till skolan samt gjort besök i närsamhällets butiker och servicefunktioner.

² Annevik är en kursgård där omsorgsförvaltningen driver fritidsverksamhet såsom läger, sommaraktiviteter, övernattnings och andra arrangemang som riktar sig till barn och vuxna med funktionsnedsättning.

³ Funkibator är en ideell förening vars syfte är att höja livskvaliteten för personer med funktionsnedsättning.

Även politiker i utbildningsnämnden har besökt skolan och inför valet gjorde elever studiebesök i olika valstugor. I intervjuer framkommer att skolan också har haft en eftermiddag där föreningar presenterat sina verksamheter. I kommunen finns en verksamhetsutvecklare som sammanställer vad olika företag och föreningar kan erbjuda elever och skola och vilka som gärna tar emot besök. Lärarna ger exempel på innebandyföreningen som har verksamhet som riktar sig till målgruppen och rektorn berättar att skolan försöker samarbeta med paragrupper i föreningar. Av intervjuer med lärare och rektorn framkommer dock att studie- och yrkesvägledare endast är knuten till årskurs 7-9 och enligt elevhälsan är hur studie- och yrkesvägledning ska ske i ordinarie verksamhet ett utvecklingsområde. Rektorn berättar också att huvudmannen har konstaterat att det saknas studie- och yrkesvägledare på skolan och arbetar med att se över organisationen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver involvera en studie- och yrkesvägledare i planeringen av arbetet med att ge eleverna förutsättningar till aktivt deltagande i samhällslivet

Skolinspektionens granskning visar att skolan har ett planerat arbete där eleverna förbereds för ett aktivt deltagande i samhällslivet genom deltagande i form av när-samhällets arbets-, förenings- och kulturliv. I planeringen av detta arbete ingår dock ingen studie- och yrkesvägledare. För att skolans personal ska känna till förändringar i arbetsliv, olika yrkens kompetenskrav och utbildningsvägar behöver studie- och yrkesvägledare bidra med sin kompetens i arbetet med att göra eleverna till aktiva samhällsmedborgare. Då tankar om framtida vuxenliv grundläggs tidigt behöver även lärare som undervisar i grundsärskolans tidigare årskurser ha tillgång till sådan kompetens.

Av 11 kap. 2§ skollagen framgår att utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling, förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning. Av läroplanen för grundsärskolan framgår bland annat att alla som arbetar i skolan ska verka för att utveckla kontakter med arbets-, förenings- och kulturliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö och bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av köns-tillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund. Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.⁴

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med en studie- och yrkesvägledare och lärarna säkerställer att eleverna i samtliga årskurser får konkreta

⁴ Läroplan för grundsärskolan (Lgrs 22) 2.6 *Skolan och omvärlden*

erfarenheter av närsamhällets arbets-, förenings- och kulturliv. En studie- och yrkesvägledare besitter särskild kunskap om förändringar i yrkeslivet, olika kompetenskrav och utbildningsvägar vilket innebär att dennes medverkan spelar en viktig roll i skolans arbete med att förbereda eleverna för ett aktivt och självständigt vuxenliv. Även om studie- och yrkesvägledaren själv inte leder alla aktiviteter behöver hen handleda lärarna i planeringen av arbetet och vara ett stöd i genomförandet. Detta så att eleverna i grundsärskolan ges goda möjligheter att även i tidig ålder få praktiska erfarenheter av samhällets yrkesliv och insikt i närsamhällets föreningsliv samt ta del av kulturutbud. Huvudmannen behöver bistå med rätt förutsättningar för att rektorn ska kunna genomföra ett planerat arbetet på kort och lång sikt där kompetensen studie- och yrkesvägledare ingår.

Bedömning och betyg

Författningsstöd

Likvärdig utbildning och rektors ansvar: 1 kap. 9 §, 2 kap. 9 och 10 §§ skollagen. *Elevers utveckling mot målen och arbete med extra anpassningar och särskilt stöd:* 3 kap. 3, 5 och 7 §§ skollagen.

Grundsärskolans utformning och syfte: 11 kap. 2, 3, 5 och 11 skollagen. *Utvecklingssamtal och individuell studieplan:* 11 kap. 15–16 a §§ skollagen. *Betygssättning:* 11 kap. 17, 19–23 §§ skollagen.

Bedömningsstöd: 10 kap. 11 § skolförordningen.

Läroplan för grundsärskolan (Lgrs22), 1. Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan bedriver i flera delar ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande: Skolan har välutvecklade rutiner för att fortlöpande och systematiskt bedöma elevernas kunskaper genom veckovisa uppföljningar och lärarna återkopplar bedömningarna till eleverna på ett anpassat och framåtsyftande sätt. På skolan sker viss samverkan kring bedömningsfrågor och betygssättning men detta arbete kan utvecklas i syfte att öka lärarnas bedömarkompetens.

Lärarna bedömer fortlöpande elevernas kunskaper och dokumenterar dessa på ett ändamålsenligt sätt

Granskningen visar att skolan har välutvecklade rutiner för att fortlöpande bedöma elevernas kunskaper och att lärarna återkopplar bedömningarna till eleverna på ett anpassat och framåtsyftande sätt. Klasslaget genomför regelbundet veckouppföljningar där elevers progression dokumenteras och där nya mål sätts för nästa steg i

enskilda elevers utveckling. Skolan har även ett digitalt system anpassat för sarskolas läroplan, där lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling och återkopplar dessa inför utvecklingssamtal. Lärare ger även exempel på hur de använder sig av matriser vid kunskapsbedömning samt hur de inför varje nytt arbetsområde bryter ner och med hjälp av bildstöd konkretiserar läroplansmålen samt hur processen dit ska gå till. Dessa mål återkopplar läraren sedan till vid bedömningsituationer tillsammans med eleverna under arbetets gång. Lärarna beskriver även hur de fortlöpande bedömer och återkopplar sin bedömning för elever och vårdnadshavare i det dagliga arbetet genom att bland annat använda sig av en fotokalender. Lärarna använder också de nationella bedömningsstöden i syfte att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Vidare visar granskningen att lärarna utifrån bedömningarna genomför nödvändiga anpassningar av sin undervisning. En lärare beskriver i intervju hur bedömningen är förankrad i undervisningens planering. Om läraren genom formativ bedömning upptäcker att undervisningen inte har utvecklat elevernas kunskaper justerar hen undervisningen genom att exempelvis bryta ner ett arbetsområde på ett annat sätt. Rektorn beskriver hur lärare och elevassistenter vid veckouppföljningen gemensamt bedömer gruppens och enskilda elevers progression och hur läraren i samråd med elevassistenterna därefter reglerar sin undervisning. I dagordningen för veckouppföljningen finns rubriker som *kunskapsutveckling* och även *nästa steg* med som obligatoriska punkter.

Lärarnas förutsättningar för samverkan och samsyn i bedömningsfrågor kan ytterligare utvecklas

Granskningen visar att det på skolan sker viss samverkan kring bedömningsfrågor och betygssättning men att detta arbete kan utökas i syfte att utveckla lärarnas bedömarkompetens. Utöver den löpande bedömning som sker genomför skolan workshops om bedömning i lärarteamen. Huvudmannen har även en utbildnings-satsning gällande betyg och bedömning som berör förstelärare och rektorer vilken även Ljungfälle grundskola deltar i. I planeringen av årshjulet har lärarna arbetat i ämnesgrupper med det centrala innehållet i kursplanerna, men läroplanens värdeord har inte varit under diskussion, vilket både lärare och rektorn ser som ett utvecklingsområde. Lärare berättar att de upplever att begrepp och värdeord i läroplanen, såsom att *delta*, är komplexa och att de inte haft tillräcklig diskussion kring dessa. De förklarar att en lärare som känner en elev väl vet om eleven deltar, medan en annan lärare kanske inte gör samma bedömning då hen inte känner eleven lika väl. Både lärare och rektor berättar att bedömningsdiskussioner kring värdeord är planerade.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge ytterligare förutsättningar för samverkan kring bedömningsfrågor för att säkerställa likvärdighet och utveckla lärarnas bedömarkompetens

Skolinspektionens granskning visar att rektorn skapar förutsättningar för lärare och elevassistenter att samverka gällande bedömning med stöd av den klassvisa veckouppföljningen. Vidare visar granskningen att rektorn till viss del skapar förutsättningar för samverkan lärare emellan men att arbetet kan utvecklas så att diskussioner kring värdeorden i grundsärskolans läroplan sker och en samsyn kring dessa skapas.

Av 1 kap. 9 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas. En likvärdig utbildning innefattar även att elever bedöms på ett så likvärdigt sätt som möjligt. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen för grundsärskolan har rektorn ansvaret för att personalen kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.⁵ Sambedömning bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen kan gå till, och detta kan ske genom professionella samtal. Rektor behöver ge lärare förutsättningar att tillsammans med kollegor diskutera hur de kan analysera och värdera elevernas kunskaper, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.⁶

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med undervisande personal utvecklar former för kontinuerlig samverkan kring bedömning och betygsättning. Genom sådan samverkan får lärarna möjlighet att fördjupa sin kompetens kring utvärdering av elevernas kunskaper, utformning av ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma elevers prestationer och progression. En samverkan kring bedömning ökar därmed förutsättningarna för att eleverna vid skolenheten ska bedömas på ett likvärdigt sätt. I arbetet behöver det ingå att diskutera bedömning av elevprestationer i förhållande till vad som anges i kriterierna för olika betygsnivåer samt hur nyckelbegrepp som exempelvis *medverkar* och *kommunicerar* kan förstås och tolkas i förhållande till respektive ämne eller ämnesområde. För att kunna följa och utveckla arbetet kan rektorn förslagsvis delta vid tillfällen då lärare diskuterar bedömning.

⁵ Läroplan för grundsärskolan (Lgrs 22) 2.8 *Rektorns ansvar*

⁶ Skolverket (2022) *Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning*, sid

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

Huvudmannens ansvar att för en likvärdig utbildning som uppfyller syftet och tar hänsyn till barnets bästa: 1 kap. 4 och 9– 10 §§, 2 kap. 8–8 a §§ skollagen.

Kompetens för rektor, lärare och elevhälsa: 2 kap. 11–13, 18, 25 och 29 §§ skollagen (undantag finns i 2 kap. 11 §§ Förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare).

Ansvar för kompetensutveckling, flexibilitet, lokaler och utrustning: 2 kap. 34–36 §§, 11 kap. 2 och 5 §§ skollagen.

Systematiskt kvalitetsarbete huvudmannanivå: 4 kap. 3 och 8 §§ skollagen.

Läroplan för grundskolan (Lgrs22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, - Skolans uppdrag och - Varje skolas utveckling, 2.2 Kunskaper, 2.5 Övergång och samverkan, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande: Huvudmannen har en god kännedom om den verksamhet som bedrivs på skolan och ger ett behovsanpassat stöd till rektorn. Huvudmannen arbetar också på olika sätt för att underlätta samverkan med andra skolenheter och gynna kontakter med omgivande samhälle. Huvudmannen gör bedömningar av skolans kvalitet genom att med regelbundenhet följa upp skolans olika resultat med verktyg som är specifikt utformade för grundskolan. Huvudmannen kan dock ytterligare utveckla en långsiktighet och systematik i att ge goda förutsättningar för undervisningens planering och genomförande utifrån ett ökande elevunderlag.

Huvudmannen ger rektorn och skolenheten ett behovsanpassat stöd

Granskningen visar att huvudmannen har god kännedom om verksamhetens förutsättningar och ger ett anpassat stöd till rektorn både i form av ekonomiska medel och i form av fortbildning. Representant för huvudmannen beskriver hur verksamhetsbesök och resultatdialoger med rektorn ligger till grund för den bild huvudmannen har av verksamheten. För att underlätta för rektorn att vara pedagogisk ledare har huvudmannen lyft bort vissa av de administrativa uppgifterna och placerat dessa centralt. I intervju med rektorn framkommer att huvudmannen även tillsatt extra medel för att kunna ha ett resursteam på skolenheten samt att det har funnits en acceptans från huvudmannens sida att skolenheten har fått gå minus i budget. Huvudmannen har nu lagt en mer frikostig budgetram för att möta enhetens behov vad gäller ett ökat mottagande av elever. I inkommen information från huvudmannen beskrivs att det inte bara förekommer samverkan mellan de olika särskolenheterna utan även mellan de olika skolenheter som delar lokaler. Representant för huvudmannen berättar vidare att man från huvudmannens sida lagt

stor vikt vid att grundsärskolan ska vara lokalintegrerad på en grundskola för att underlätta för kontakter med omgivande samhälle samt för att rektorerna på de olika enheterna enklare ska kunna samverka. I intervju med representanter för huvudmannen framkommer också att huvudmannen har skjutit till ekonomiska medel för en utbildning i samarbete med ett lärosäte, utifrån ett identifierat behov kopplat till elevers delaktighet och inflytande.

Huvudmannen gör bedömningar av verksamhetens kvalitet, men det saknas en långsiktighet vad gäller planering för ett ökat elevmottagande

Granskningen visar att huvudmannen gör bedömningar av skolans kvalitet genom att med regelbundenhet följa upp skolans olika resultat med verktyg som är anpassade för grundsärskolan. Av intervjuer med rektorn och representanter för huvudmannen samt av huvudmannens kvalitetsrapport för läsåret 2020/2021 framgår att det finns forum för att systematiskt följa upp grundsärskolas resultat. Huvudmannen tillhandahåller ett inrapporteringssystem där grundsärskolans läroplan är inkluderad och kan därmed följa elevernas måloppfyllelse. Huvudmannen tar även del av resultatet av skolans trygghetsenkäter, anmälningar om kränkande behandling samt har ett system för klagomålshantering. I intervju med huvudmannens representanter framkommer att huvudmannen har god kännedom om skolans val av utvecklingsområde och att huvudmannen tillhandahåller kvalitetsutvecklare som stöd för skolan i dess systematiska kvalitetsarbete. Huvudmannen har även gjort insatser för att höja kvaliteten på det systematiska kvalitetsarbetet på grundsärskolan. Av intervju med rektorn och representant för huvudmannen samt av inskickad dokumentation framgår att skolans resultat följs upp och analyseras i kvalitetsdialoger två gånger per termin. Dessa dialoger sker i grupp med övriga rektorer inom samma skolform vilket enligt representant för huvudman är av vikt då grundsärskolan är en egen skolform. Resultaten från resultatdialogerna ligger sedan till grund för en aggregerad analys som presenteras för nämnden. Av inkommen dokumentation, Kvalitetsrapport för 2020/2021, framgår dock inte huvudmannens analys av grundsärskolans resultat, ej heller några utvecklingsåtgärder som är specificerade för grundsärskolan. Skolinspektionen vill i detta sammanhang framhålla vikten av att huvudmannens uppföljning av resultat samt huvudmannens bedömning av verksamhetens kvalitet även tydligt dokumenteras för att huvudmannen ska kunna följa kvalitetsutvecklingen över tid och se effekterna av sitt utvecklingsarbete.

Vidare visar granskningen att det finns utmaningar i att ge skolenheten långsiktigt goda förutsättningar för undervisningens planering och genomförande. I intervju med rektorn och företrädare för huvudmannen framkommer att det i dagsläget finns utmaningar i att möta ett ökat elevintag till skolformen. Exempelvis berättar rektorn att ökat elevantal på skolenheten riskerar att leda till sämre kvalitet dels vad gäller kompetensförsörjning och dels lokaltillgång. Samtidigt säger rektorn att skolan hittills oftast löst problemen och att huvudmannen bejakar de initiativ skolan lägger fram. Även personal på skolan berättar i intervjuer om hur det snabba och ökade mottagandet av elever leder till instabila undervisningsgrupper, svårigheter med kompetensförsörjning samt brist på lokaler vilket riskerar att försämrar lärmiljön för eleverna. Huvudmannen har förvisso uppmärksammat ett behov av

att stärka behörigheten hos lärare i grundsärskolan genom att tillskjuta ekonomiska medel för att lärare ska kunna studera till speciallärare med inriktning utvecklingsstörning, men i dagsläget är det ingen lärare som valt att studera. Representeranter för huvudmannen säger även att förvaltningen har en bevakning vad gäller lokalfrågan samt en dialog kring vilken som är den bästa lösningen. Det finns en plan från huvudmannens sida att ta stöd av utvecklingsenheten för att få bättre överblick av antalet elever som väntas till grundsärskolan och för att få en bättre organisation kring det interna flödet av elever som ska tas emot i grundsärskolan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver se till att det finns en långsiktighet och systematik i att ge goda förutsättningar för undervisningens planering och genomförande utifrån ett ökat mottagande av elever

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen ger förutsättningar för undervisningens planering och genomförande, men att det ökade mottagandet av elevantal innebär en risk för försämring av den fysiska, sociala och pedagogiska lärmiljön. Huvudmannen behöver i sitt fortsatta arbete därför ha en långsiktighet och systematik i att ge goda förutsättningar vad gäller ändamålsenliga lokaler och nödvändiga kompetenser hos lärare.

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att det i utbildningen ska tas hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt och en strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Det framgår vidare av 2 kap. 35 § skollagen att huvudmannen ska se till att de lokaler och den utrustning som behövs ska finnas för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Skolinspektionen rekommenderar huvudmannen att skaffa sig en överblick av elevunderlaget samt i förlängningen en beredskap både vad gäller lokaler och kompetens för att kunna möta det ökade mottagandet av elever i grundsärskolan. Utan en långsiktighet och systematik riskerar kvaliteten vad gäller skolans fysiska, pedagogiska och sociala lärmiljö att försämrast vilket i förlängningen påverkar elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

X Jenny Fahlman

Beslutsfattare

Signerat av: Jenny Fahlman

X Elsa Widerberg

Föredragande

Signerat av: Elsa Widerberg

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Sandra Andersson och Maria Lundin medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Ljungfälle grundskola A–H är belägen i Växjö kommun. Vid skolinspektionens besök finns 46 elever i årskurs 1–6 fördelade på nio åldersblandade klasser, fyra klasser i årskurs 1–3 och fem klasser i årskurs 4–6. En övervägande del av eleverna på Ljungfälle grundskola A–H läser ämnen utifrån grundskolans kursplaner medan en mindre andel elever läser ämnesområde alternativt en kombination av dessa. Skolinspektionen besökte skolenheten den 13–14 september 2022, genomförde digitala intervjuer den 15 september 2022 med representanter för elevhälsan samt rektorn och den 19 september 2022 med företrädare för huvudman. Besöket genomfördes av utredare Elsa Widerberg, Maria Lundin och Sandra Andersson.

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 14 lektionsobservationer
- Fyra gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med elevassistenter
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor
- En gruppintervju med företrädare för huvudmannen
- Dokumentstudier: Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsgrunder, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsgrunderna beskriver de bedömningsområden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal kvalitetskriterier.

Bedömningsgrunderna finns på Skolinspektionens hemsida: [Inspektionsformer \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se/inspektionsformer) under rubriken *Så bedöms skolor, regelbunden kvalitetsgranskning*.